

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului:
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.
" " " jum. anu 2 „ 50 „
Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci
" " " " „ j. a. 7 franci

Pretulu insertiuniloru:
Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze la Redac-
tiunea dela
„BISERIC'A si SCÓL'A“
Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Anca unu midilocu la crescerea fondului nostru preotiescu.

Fiindu noi preotii din acésta Eparchía toti supusi statutelor fondului preotiescu, ca atari éراسi toti avemu deobligamentulu de a ne ingrigi cum si cu ce sè mai concurgemu la crescerea lui. De aci eu mi-am si formulatu opiniunea mea individuala, carea o si comunicu cu fratii mei; si anume: E de sciutu cà Ven. nostru sinodu eparchialu cere dela noi preotii se tienemu adese si cuventari poporului in biserica, éra noi ne silimu fiescecare dupa potintia — a fi la chiamarea nóstra; dar' se póte intemplá pe langa tóta bunavointi'a nóstra se ne opintimu — si acést'a — de cele mai multe-ori — chiar pentru lips'a de isvóre si de manuale potrivite. Detorinti'a preotului ca predicatoriu e a intari pe ascultatori in virtute crestinesca in credintia catra moravurile cele bune, a ii indemná la munca s. c. l. si póte ca elu in 3—4 domineci si-eshauréza materi'a, din carea anomalia numai dupa greu sacrificiu de timp si poteri spirituale póte iesi.

Din acésta consideratiune ar' fi consultu se culegemu, respective se compunemu o carte de predici, séu mai bine esprimandu-me, — ven. nostru consistoriu séu comitetulu fond. preotiescu se faca acést'a, carea apoi se contiena déca nu tóte — baremu unele predici ale unoru domineci si serbatori mai insemnate de peste anu si dóra unele si funebrale.

Fiesce care preotu se fia indemnatu a procurá aceste predici cu unu pretiu considerabilu macar, éra venitul curatu se se destineze pentru fondulu preotiescu. Prin ast'a procedere doben-
dimu 1) o inlesnire de pregatire — la compunerea prediceloru dupa circumstantii; càci ni se dà ocaziune a ceti din ele — testuri si citatiuni frumóse care le potemu aplicá in sfer'a nóstra si 2) ajutorarea fondului preotiescu si a tipog-

rafiei nóstre diecesane. — Au junii nostrii studinti din Vien'a nu o nimerira bine cu compunerea „Almanachului“ din a. tr.? — Sum de credinti'a cà fiesce-care preotu si celu mai seracu din diecesa se va bucurá si vá procurá acésta carte recomandanda de Vener. Consist.

Mi-va dice cineva: acolo e „adunarea cazaniiloru“ dela a 1793, „Petru Maioru“ [1810], „Miniatu“ séu dóra „Amvonulu,“ — cetésca-le! acelu'a i-asiu raspunde: cele trei d'antái — suntu compuse pentru unu timpu, care multu difere de timpulu de adi, éra cele — din urma in multe locuri — in unu spiritulu contrariu bisericeii nóstre.

In fine pentru ce se mai intrebú pre Nanu si Branu, cà care carte e mai recomandabila de procuratu? si unde se afla?; de siguru cu traganari dubióse ca aceste — remanu fara ajutoriu, — fara carte de predici; pana candu déca sciú, cà la tipografi'a nóstra se póte capetá cea recomandata de V. nostru Consistoriu, — procurazu acést'a si am satisfacutu dorintiei si consciintiei mele de oparte, de alt'a — se intinde ocaziune preotului iubitoriu de progresu — prin editarea unei carti ca-si aceste'i'a — a conlucrá la dens'a si a-si desvoltá poterile sale intelectuali.

Dar apoi ar fi si unu blamu pre noi preotii timpului de adi, candu ar trebú se ne luamu de cinosura predicele compuse nainte de acést'a cu 70—80 ani; pentrucà de atunci lumea au inaintatu in sciintia — dar' si in moravuri rele, in malitia, cari trebuescu combatute, descompuse, desbracate de tóte vestmintele lor, ca asia se fimu fiii luminei, a timpului ce progreséza! Si déca eu ca preotu — cu, séu fara pregatire — vitiurile ce esistu intre poporeni mei — le-asi combate numai cu ajutoriulu celoru de demultu, — chiamarei mele ca preotu n'am satisfacutu.

Ar' fi unu ce salutariu pentru noi preotii, déca amu fi norocosí de a avé o carte de predici compusa dupa pretensiunile moderne — prin

care amu devení ostasi si alergatori intru aperearea Evangheliei lui Christosu, ce predica morala, lumina si progresu.

Popa.

Cu multa placere publicàmú sirele de mai susu ale stimatului nostru colaboratoru. O propunere acést'a — tocma la timp. — Abstragendu dela folosulu materialu, — avemu detorintia a cultivá literatur'a nationala si bisericesca chiar in interesulu nostru binepriceputu. Noi scimu cá in tagm'a nóstra preotiésca suntu multi preoti, cari prin eruditiunea loru scientifica, prin zelulu loru intru respandirea luminei la poporeni, prin cuventári bisericesci si ocazionali facu onóre chiamarei, carei'a s'au dedicatu. Cu tóte aceste din lucrarile loru literarie numai pucine au ajunsu la publicitate si de ací este, cá publiculu inteligentu astépta dela noi mai multe semne de víctia pe terenulu literariu. Si acést'a cu totu drep-tulu. Lumin'a déca o avemu, se nu o tienemu sub obrocu, ci se o scótemu la ivéla.

Incátu amu priceputu noi propunerea confratelui nostru colaboratoru, — ea tîntesce a se editá din candu in candu câte o carte de predici, la carea lucrare se aiba parte toti preotii, cari semtu in sine vrednicii pentru acést'a. O intentiune fórte nobila si practicabila. Preotii altoru confesiuni, cu deosebire protestantii, anca facu aseminea si anca cu bunu succesu. — Pentru-ce lucrárele preotiloru nostrii se remana nepublicate? si pentruce se nu usiurámú noi calea predicatoriloru nostrii ca se arate si altor'a ceea-ce densii sciu si afla a fi de folosu. Déca suntu pucini, cari si-tiparescu produsele loru oratorice, mai multi-insi cu usioretate vomu potea devinge pedicile, ce le intimpina singuraticii.

Redactiunea foiei nóstre se angagiéza cu placere a fi midilocitoriulu contielegerei intre preotii din diferite parti — in meritulu acest'a — si, din capulu loculu aflámú de necesariu, ca la o oca-siune bine venita se ne sfatuimu asupra propunerei. Chiar suntemu informati, cá se facu pregatiri la tienera unei adunári generali pentru „fondulu preotiescu“. Acésta intr'unire ar fi binevenita si pentru obiectulu de carele tractámú, deci facemu atenti pre confratii preoti, ca in cátu se póte, se-si aléga delegati dintre barbatii interesati de cauza, cari apoi cu conlucrarea parintiloru protopresbiteri, voru avé oca-siune a cautá modalitatea cea mai buna, carea se duca la scopu. Si pana la o eventuala intr'unire, salutámú cu bucuria idéa propusa si ne dechiarámú a stá in servitiulu ei.

Redactiunea.

SCÓL'A

Studiu pedagogicu

de

*Dr. Petru Piposiu. *)*

Priviti filosofi'a lui Christosu, graiulu moralis-tului mare este inflacaratu de o sublima iubire catra némulu omenescu! Cavintele Sale implica in sine adeseori idéa „instructiunei umane si educative,“ care astadi este o idéa fundamentala in metodic'a scólei elementare! Tramisulu divinu este icón'a unui invetiatoriu perfectu. Elu a datu mai antáiu idéa scólei adeverate, care e chiamata: „a educá prin invetiamentu“, a carei problema este: a formá din pruncu mai nainte de tóte „omu,“ in sensulu eminentu alu cuventului. — Cine a redicatu omenimea din pulve-rea sensualitatii brute si a urcat'o in lumea idea-leloru etice? . . . Nime altulu, decátu luptatorii mo-ralei: Socrate, Zoroastru, Budha, Christosu! Dar, numai etic'a crestina singura ne da unu idealu perfectu despre omu, catra care trebue se tinda neobositu educatiunea si invetiamentulu. Idealulu e susu. Calea e grea de urcatu. Maestrulu trebue se zarésca mai nainte in adancimile si carárele ascunse ale su-fletului si apoi la lumin'a invetiaturei, cu dalt'a edu-catiunei se scóta din spiritulu fragedu alu pruncului unu scumpu margaritariu, a carui nume este: — *caractru!*

Viéti'a intelectuala a unui poporu e numai o unda mica in oceanulu culturai universali. In scóla se reoglinda spiritulu unui vécu. Istori'a scólei ar fi unu isvoru eminentu pentru acél'a, care ar dorí se compuna psihologi'a omenimei si ar dorí se statorésca legile, dupa cari lucréza si se desvóltá „eulu colectiv.“

Scól'a transmite si sadesce in sufletulu genera-tiuniloru acei tesauri intelectuali, ce se privescu, ca o avere comuna, din care trebue se aiba parte toti, pen-tru-cá a eluptat'o in decursulu multoru vécuri insusi geniulu natiunei! Scól'a poporala este acelu focariu de educatiune si invetiamentu, ce imprumuta minoreniloru ideile si sentimentele, cari suntu necesare pentru avutu si seracu, pentru domnu si servu, déca vré se devina in sinulu poporului seu unu membru utilu alu ome-nimei. Scóla are numai acéa natiune, care si-au adunatu unu anumitu „capitalu de cultura;“ popórele neculte nu au scóla, cáci nu au ce testá nepotiloru ca mostenire.

Multe natiuni, destulu de avansate, au peritu inainte de a se fi potutu urcá in acea regiune a lu-minei intelectuali, care pretinde unu sanctuariu pub-licu pentru educatiune si invetiamentu, spre a res-pandí si pestrá averea comuna spirituala. Chiar E-linii, reprezentantii cei mari ai culturai antice, se in-destuliau la inceputu cu scól'a naturala a cereului fa-miliaru. — „Cine va invetiá pre prunculu teu se traga arculu, se arunce lanci'a, se cunósca pre strabunii gloriosi, si se se inchine lui dumnedieu, déca pre tine Orculu adancu te va inghiti!“ graesce Andromacha, laudansi remasuu bunu dela Hectoru. Asia la Elini, la Romani, la Evrei etc. etc. Parintii si mai alesu tatalu erá invetiatoriulu filoruu sei, si-tiené de datoria a ii instruí si educá, a ii deprinde se invertésca arm'a si stilulu, a le nará din istori'a tieiei, si a ii invetiá se cunósca legea si pre

*) cetita de autorulu in conferintí'a publica din 26 Ianuariu st. n. a. c.

dumnediu. Scólele din Egiptu, Indi'a, Babilonu etc. erau scóle pentru fiii casteloru preferite; investimentulu publicu din Spart'a si Persi'a urmaria scopuri politice si militari, scólele din Aten'a si Rom'a vechia avéu unu caractru privatu, erau fara temeiu firmu, si fara organizatiune didactica. Scól'a poporala in sensulu cuvenitu, scól'a pentru toti, la popórele vechi inzadaru o cautámu, — càci scól'a se ivesce numai acolo, unde bunastarea, cultur'a si libertatea au penetratu aduncu in tóte stratele unui poporu. Crestinismulu a schimbatu fati'a omenimei; dar scólele din seclii IV. V. VI. d. Chr. existau numai pentru invetiaturile santei scripturi, pregatéu elevii loru numai pentru viéti'a din ceriuri. Scolasticismulu au eliminatu din scóle totu aceea, ce nu erá in consonantia cu bibli'a si nici Carolu cela mare, nici burgesia libera a evului mediu, pe langa tóte staruintele, nu au isbutitu de a creá unu investimentu rationalu; si o educatiune generala a tinerimei; scól'a erá si remase eschisivminte unu mijlocu pentru tendintie bisericesci. — Dar barbatii renesancei: Dante, Petrarca, Erasm si Reuchlin etc. scolará din morminte spiritulu lui Platone si Aristotele; la cuventulu loru au aparutu: geniulu Atenei si Romei, si au cuceritu lumea de nou.

Veni apoi unu simplu monachu: Augustinu, reformá religiunea si astfelu dedú investimentulu poporali unu aventu neasteptatu. Originea scólei poporali o aflámu in spiritulu reformatiunei. Reformatiunii au intonatu lips'a ardenta a „instructiunei poporali,” spre a imulti numerulu credintiosiloru luminati si spre a fortificá confesiunea nóua, dar éra Luther spune: „Cartea sacra, evangeli'a se fia obiectulu de frunte, lectur'a dilnica a tinerimei!"; aceste cuvinte caracterizeza pe deplinu investimentulu poporali din alu 16 si 17 lea seculu. Scól'a existá éra numai pentru scopurile bisericeii; apoi despre invetiatiunii din aceste timpuri istori'a culturai cu rusine vorbesce: erau individi, cari pe alte cariere nu potéu a-si sustiné viéti'a; chiamarea de invetiatiuni o privéu ca unu asilu a nepotintiei loru; erau crasnici si cantori nepregatiti pentru nalt'a vocatiune de invetiatori; „cátu de multu catechismu, pucina cetire si scriere” erá tóta sciinti'a loru.

Imaginea scólei adeverate si aici inzadaru o cautámu. Scól'a poporului, scól'a umanismului, deschisa pentru toti, s'a ivitu ca unu lucéferu in veaculu XVIII, veaculu celu mare a cugetarii libere si luminate, candu popórele au sfarimatu jugulu despotismului. Libertatea a deslantiuitu puterile suprimate ale naturei omenesci, au derimatu murii, cari separau castele sociale, au aprinsu o lupta generala a spiritelor. Din sinulu acestui vécu mare s'a ivitu E. Pestalozzi, tatalu scólei elementari. Éta ce scrie elu in prim'a diminétia a veacului alu 18 [in epistol'a catra Gessner, datata din Burgdorf, diu'a anului nou, 1801] „Schon lange, ach seit neinen Jünglingsjahren wallte mein Herz, wie ein mächtiger Strom einzig und allein nach dem Ziel, die Quelle des Elends zu stopfen, in die ich das Volk um mich versunken sah!” (Anca din anii tineretiloru prime se luptá spiritulu meu, ca unu riuu puternicu, de a gasi si a stinge isvórele miseriei, in care jacea sermanulu poporu.)

Spiritulu lui profeticu presimtise, cà déca unu statu vré se devina puternicu, trebbe se luminezé mai antáiu poporulu; poporulu este trunchiulu natiunei, pentru aceea devis'a lui erá: „Ich will Schulmeister werden!”... (eu vréu se devinu invetiatiuniu.)

Si éra la altu locu scrie Pestalozzi: „Allgemeine Emporbildung der inneren Kräfte der Menschennatur zu reiner Menschenweisheit ist allgemeiner Zweck der Bildung auch der niedrigsten Menschen!”... (Desvoltati puterile naturei omenesci, saditi in sufletulu tuturor'a darurile intieptiunei, càci la aceste are dreptu si omulu celu mai de josu.)

Nu cuvinte din carte se invetie prunculu, ci se védia, se observe bine, se intuésca, se cugete!

Revolutiunea franceasa lasá urme funeste si in Elveti'a. Trupele revoltante devastara orasiulu Stanz la anulu 1798. Pestalozzi atinsa de compitimire catra copiii parasi prin fug'a si mórtéa parintiloru, ii aduna in jurulu seu si forméza o scóla. Acesti copii din clas'a sermana erau nisce nenorociti in culme, nu erau decâtu nisce schelete traindu, murdari, lipsiti de imbracaminte si nutrimentu, mincinosi, ipocriti si capabili de fapte rele etc. nisce creaturi deplorabile, scóse dintre cadavrele resboiului. Din aceste fintie formá pedagogulu nemoritoriu o scóla; si-si impuse chiamarea de a ii nutri si imbracá, a ii discipliná, a ii educá si instruí, si impuse pe langa grigile mamei, — ostenelele invetiatiuniului; de diminétia pana sér'a trebuia se muncésca pentru a-si atinge scopulu, in totu timpulu erá in midiloculu loru; mâncá, se jucá, ridea si plangea impreuna cu ei! Asia incepu in orasiulu Stanz, continuá in Burgdorf si Iverdun si puse Europ'a in uimire!

Asia s'a nascutu scól'a adeveratea.

E. Pestalozzi este parintele invetiamentulu elementaru; elu dadú instructiunei unu temeiu psihologicu! Scól'a poporala in intielesu adeverate e o creatiune a timpului modernu. Asia dar nu este multu, de candu s'au deschisu pentru omenimea intréga portile catra perfectiunea netiermurita!...

* * *

Tramisulu divinu a patimitu pentru némulu omenescu si apoi, parasindu mormentulu angustu, sbórá incungiuratu de aureola cerésca in bratiéle Tatalui seu nemarginitu!

A parasitu lumea; dar ideile Lui au reinviatu, si omenimea erá salvata. Natiunile incepura a se desbracá de separatismulu loru selbaticu, si apropiinduse un'a catra alt'a, se grupau in giurulu unui Tata comunu, inaintea carui toti suntemu egali; chiar acesta este meritulu gloriosu si necontestabilu alu crestinismului, cà au aprinsu in sinulu natiuniloru egoiste si separate ale vechimei sentimentele umanismului nobilu; càci inaintea Salvatoriului nu erá: „nici Evreu nici Elinu!”... In astmodu a statoritu Christosu unu principiu eternu in *metodic'a* scólei poporale: principiulu maretii alu *umanitatii*! — Scól'a, dupa ideile Lui, este unu sanctuariu deschisu pentru seracu si avutu, barbatu si femeie, si pentru fiulu ori carei natiuni. Tuturoru le este iertatu se grabésca la isvorulu luminei, ca se si-imple puterile sufletului. La prim'a vedere ti-se pare, cà scól'a crestinismului nu considera de ajunsu sentimentele si interesele particularia le unei séu altei natiuni; ast'a inse numai acel'a o crede, care anca nu au penetratu in destulu tainele sciintiei si artei didactice; pentru cà scóla este o flóre scumpa, ce resare dreptu din sufletulu unei natiuni; natiunea si patri'a este pamentulu, care alimentéza radeicinile ei; scól'a adeveratea nu este iertatu se devina nenationala, nici nu póte se devina nenationala, pana candu sustau normele pedagogiei, statorite prin esperintie seculari si sigilate de catra apostoliu umani-

tatii. — Intrég'a sciintia pedagogica tinde la ce este rationalu, apoi invetiamentulu rationalu trebuie se proceda dela usioru la greu, dela aprópe la departe, ca se pota fi „intuitivu“; dar óre ce este mai aprópe de sufletulu pruncului, de cátu sinulu mamei, de cátu cerculu familiaru, de cátu *natiunea* sa si patri'a, in care si-traesce visurile serine ale copilariei.

In limb'a materna trebuie dar s'e se transmita in spiritulu fragedu, — primele idei despre lucrurile cari lu-incungiura. Cuvintele prime ale mamei si a educatoriului penetréza mediatu in spiritulu tineru si lu-léga strinsu catra *natiunea* sa, anca inainte de ce aru fi aparutu zorii consciintiei!. In legendaru se cetésca bine si frumosu lecturi alese din istoria si de pe Parnasulu nationalu. Lectiunea prima de geografia este: scóla, cas'a parintésca si apoi din cerculu angustu si binecunoscutu ne estindemu succesivu la tier'a nóstra si in urma la continentulu intregu. Sórtea stramosiloru, intemplamintele patriei trebuie se ni le nareze istori'a mai nainte de tóte, si apoi tardiu se vorbésca despre tieri si popóre straine. Starea economica si productele tieriei sale, natur'a, ce incungiura pe pruncu etc. facu inceputulu, din care trebuie, se pornésca si se se estinda concentricu tóte cunoscintiele lui. Éta dara: *invetiamentulu stá in legatura nedespartita cu patri'a si natiunea!* Acest'a este invetiamentu ratiunali, care procede dupa cum s'a desvoltatu spiritulu omenimei. Asia dar numai invetiamentulu nationalu este si póte se fia didacticu!

Numai invetiamentulu nationalu va fi „*invetiamentulu intuitivu*“; si chiar prin aplicarea omnilateralá si consecuenta a intuitiunei a potutu regenerá Enric Pestalozzi instructiunea elementara! — A transmite primele cunoscintie in limba straina, insémna a se abate de pe calea ratiunei, dar legile ratiunei sunt eterne si neconsiderate se resbuna amaru! — Norm'a suprema a pedagogiei este: a desvoltá armonicu tóte poterile latente ale fiintiei omenesci, a ne apropiá necontentitu catra „omulu idealu“; asia dara calitatile si datinile eminente ale unei natiuni trebuie desvoltate in adinsu, trebuie conservate si respandite cu grige desclinita; cáci in ele se manifesta idealulu omenescu, cerendu viétia si realizare; dar a folosi scóla, ca unu instrumentu pentru scopuri particulare nationali, a introná pre altariulu sacru alu invetiamentulu interesele egoiste ale unei séu altei natiuni, este unu contrastu isbitoriu fatia de spiritulu piu si tolerantu alu crestinismulu, este unu lucru detestabilu, nepedagogicu, nedidacticu si mai pre susu de tóte — necrestinescu!!

(Va urmá.)

Negutiatorii si meseriesii romani din Aradu s'au constituitu intr'o reuniune sub numire „Progresulu.“ Statutele reuniunei sunt substernute Inaltulu Ministeriu spre intarire. — Acele statute la recercarea reuniunei le publicamu spre a se luá la cunoscintia si din partea on. Publicu.

Statutele societatii „Progresulu.“

§. 1. Se infiintéza in Aradu societatea „Progresulu.“

§. 2. Sigilulu oficialu alu societatii este: de asupra 2 mani prinse; sub ele: semnele credintiei, sperantiei si amórei, adeca in midilocu inim'a, de o lature crucea

de cealalta anghir'a; pe la margini cu inscriptiunea: „Societatea Progresulu in Aradu“. Societatea va mai avé unu stéagu in colórea vénéta cu emblem'a si inscripti'a sigilului.

§. 3. Infiintierea societatii se enuncie indata ce voru fi inscrii 80 de membri, candu intr'o adunare convocata ad hoc se va alege unu comitetu esecutativu provisoru de 15 membrii, care va ingrigi a asterne statutele desbatute la inaltulu Ministeriu reg. ung. de interne pentru aprobare, si va staruí a casigá membrii noi pentru societate; ér' sosindu statutele aprobate dela inaltulu Ministeriu, presiedintele comitetulu provisoru esecutativu numai decátu va fi detoriu a convocá o adunare generala constituanta.

§. 4. Scopulu societatii este: progresulu culturalu, moralu si economicu prin:

a) cetire, conversare si alte distractiuni sociale de bunacuvintia;

b) coru vocalu si instrumentalu;

c) jocuri sociale si istorice

d) filantropia, binefaceri de totu felulu;

e) cumpetu (moderatiune) in mancari, beuturi si imbracaminte;

f) inaltierea evlaviei crestinesci prin indemnare la cercetarea bisericeii si prin sucursu la ceremoniile servitiului divin;

g) economia de totu felulu;

h) industria de casa, si

i) spriginirea industriei profesionalu;

l) infiintierea unei sectiuni de immormentare pentru romanii de ritulu orientalu;

m) prin tiinerea de prelegeri publice poporale, in materiile ce s'au indicatu prin darea premiiloru pentru scrierea vreunui opu scientificu, séu chiaru si prin tiparire pe spele sale; in fine prin scrutinarea in Aradu si giuru a anticitatiloru istorice si prin ingrigirea de a pastrá acele.

§. 5. Spre ajungerea scopulu voru servi urmarmatórele midilóce:

a) tacsele dela membrii;

b) ajutóre biuevoitóre, in bani si naturale;

c) sustinerea unui cabinetu de lectura si a unui salonu de conversare si distractia;

d) prenumerarea la foi si carti potrivite scopulu si infiintierea unei bibliotecii,

e) premii pentru scolari invetiacei si calfe de maestri, cari au doveditu sérguintia, pricepere si portare buna; precum si servitoriloru [barbati séu femei] cari au fostu cu credintia catra stapani si au avutu portare buna, stipendii pentru elevi si eleve la ori ce invetiatura;

g) premii ori decretu de recunoscintia ori-cariu credinciosu, barbati séu femei, cari se distinge prin vr'o fapta vrednica de urmatu;

h) aranjarea ecspozitiuniloru de produse economice, artistice si industriali;

i) aranjarea representatiuniloru teatrale in scopulu societatii;

l) aranjarea petreeceriloru de jocu.

§. 6. Activitatea societatii se desface in 10 sectiuni, de dupu gruparea lucrariloru sale.

§. 7. Organismulu societatii se compune din: unu presiedinte, 2 vice-presiedinti [antáulu si alu 2-le], 2 secretari, unulu pentru siedintie, altulu pentru correspondintie, unu cassariu, 1 controloru, 1 contabilu, 1 bibliotecariu, 1 economu, 1 fiscalu si 10 conducatori de sectiuni cu totu atáti'a secretari; unu comi-

tetu centralu de 40 de membrii alesi toti pe timpu de doi ani; si in fine o comisiune revisóra a socotitoru de 5 membri alesi pe timpu de 3 ani. Toti acestia din sinulu membriloru barbati cei alesi se potu realege. Alegerea e nominala si cu majoritatea voturiloru membriloru presenti: ér' cerendu 10 membri presiedintele va ordiná votisarea secreta.

§. 8. Membrii societatii suntu fundatori, ordinari, ajutatori si onorari;

a) fundatori, cari solvescu odata pentru totdeuna in bani gat'a numerati ori chartia séu vre unu obiectu de valóre, celu putienu de 20 fl; b) ordinari, cari incependu dela Iuliu nou 1883 se facu membri pe 3 ani, cu celu putienu 2 fl. 40 cr. tacsu anuala si o solvescu la 1 Ianuariu, 1 Apriliu, 1 Iulin, 1 Octomvre a fiecarui anu. Membrii insinuati in decursulu anului solvescu tacs'a de la 1/4 de anu inainte, in care s'au insinuat regulatn:

c) ajutatori, cari ajuta societatea cu bani ori cu veri ce lucruri valorabile, — atari inse voru fi socotiti de membri numai pe anulu de binefacere;

d) onorari, cari prin vr'o activitate s'au distinsu pe terenulu culturalu, moralu si economicu si adunarea generala a societatii ii alege de membrii onorarii.

§. 9. Presiedintele represinta societatea in afara facia de auctoritatile publice si de a 3-a persóne, grigesce de sigilulu societatii si esecuta otaririle adunarii generale si ale comitetului centralu; in casulu impedecarii lu-substituesce unulu dintre vice-presiedinti.

§. 10. Comitétulu centralu si-tiene siedintiele sale ordinare odata in 3 luni, éra la casu de necesitate in modu extraordinariu si alta data la timpulu si loculn destinatu de presiedinte; ér' sectiunile lucréza ne'ncetatu.

§. 11. Conducatorii sectiuniloru suntu membri naturali cu votu decisivu in comitetulu centralu pe langa ceialalti 30 de membrii alesi [vedi §. 7.] éra secretarii sectiuniloru, in câtu ar' fi totu de odata si membrii comitetului centralu ca referinti de sectiune, au votu informatoriu in comitetulu centralu.

§. 12. Adunarea generala se tiene odata in anu pe la inceputulu anului in lun'a lui Ianuariu ori Martisoru la loculn si diu'a destinata de preside si se convóca cu 3 dile mai 'nainte si se publica intr'o fóia locala romana; eventualu se potu tiené adunari extraordinarie la solicitarea in scrisu si motivata a 1/5 parte din membrii societatii ori la a comisiunei revisorie de socoti.

In tóte adunarile majoritatea decide.

§. 13 Membri fundatori si ordinari ai societatii potu fi toti cetatienii romani de genulu barbatescu nepatati, din acest'a patria; éra membri ajutatori si onorari potu fi toti cetatienii nepatati din acest'a patria fara distingere de secsu, nationalitate ori religiune. Drepturile membriloru suntu in adunarile generale a propune, a votá, a alege membri fundatori si ordinari si a fi alegibili pentru diregatorie cuprinse in §. 7; ér' detorintiele loru suntu: a promová societatea in ajungerea scopuriloru sale, a primí si a indepliní insarcinarile precum si a participá cu stégulu in corpore la immormentarea vre-unui societariu.

§. 14. Cineva incéta d'a fi membru: prin mórte, prin delictu séu crima pronuntiata prin sentintia valabila; prin abdicarea dupa impliarea detorintieloru din trecut; prin eschiderea cu votu secretu

in comitetulu centralu si prin espirarea obligamentulu de membru.

§. 15. Membrii noi ii primesce comitetulu centralu cu votare secreta, la recomandarea cutarui membru, si dupa primire intra indata in activitate. Despre primire comitetulu centralu reportéza adunarii generale.

§. 16. Comisiunea revisora supracontroléza intratele si iesitele; scontréza cass'a candu i vine la socotéla; revede socotile de preste anu si face reportu de-a dreptulu la comitetulu centralu: ér' déca in decursulu anului ar' affá defecte esentiale in afacurile si averea societatii se insiste la presiedinte pentru convocarea adunarei generale estraordinaria (§. 12).

§. 17. Procesele verbali ale adunarii generale si ale comitetului centralu facute in limb'a romana le autentica presiedintele fiitoriu de facia si dintre cei presenti 2 membri esmisi.

§. 18. Desfiintiarea societatii se póte decretá numai intr'o adunare generala, anume convocata, la care paticipa $\frac{2}{3}$ din numerulu membriloru societatii. Afara de acestu casu remane in dreptu inaltului Minist. reg. ung. de interne a chiamá la ordine a suspinde activitatea societatii pe unu timpu anumitu, ori chiaru a disolvá societatea, candu dupa o cercetare tienuta in regula s'ar dovedi cá s'a abatutu in modu arbitrariu dela scopurile sale, séu a fi periclitatu interesele materiali ale societariiloru. In ori care casu inse mostenitórea averei societatii va fi biserica parochiala romana gr. or. din Aradu, avendu procesulu verbalu si planulu de licuidare inainte de efectuire a lu-substerne inaltului ministeriu regescu ung. de interne.

§. 19. Procederea adunarii generale, activitatea — functionariloru a comitetului centralu si a sectiuniloru se voru regulá specialu si amenuntitu printr'unu regulamentu de afaceri.

Revista septemanzaria.

Proiectulu de lege pentru casatorirea intre crestini si izraeliti, dupa-ce si a dóu'a-óra fú respínsu de cas'a magnatiloru, diet'a tierci cu majoritate de voturi, la propunerea guvernului — l'a retrasu, insarcinandu totodata pre guvernul, ca la timpu oportunu éra si se-lu substérna. Siese dile tienú desbaterea in dieta asupra propunerei de retragere si oratorii cei mai abili si-au radicaú vócea spre primirea si respective delaturarea ei si de abia Juoi'a trecuta se terminá si se puse „ad acta“ in archiv'a parlamentului.

Iritatiunea deputatiloru cu deasta-data nu s'a manifestatu contra guvernului, ci contra prelatiloru bisericeii apusene, cari de si nu erau de fatia, totusi fura inferati cu diferite nomenclaturi precum: reactionari, ultramontani s. a. — Ca si publiculu celu mare se dee spressiune de reprobare, in contra nenumeraloru subscrieri la adresele de aderintia — catra presiedintele casii magnatiloru: din partea spriginitoriloru proiectului — unu „Timoleon“ óre-care intr'o brosiura de

133 pagine si-descarca veninulu in capulu aristocratiei dar mai vertosu in capulu prelatiloru catolici. Din sagetile, imputarile si amenintarile cele multe estragemu ca din brosiura de aratare — urmatoriulu pasagiu :

„Unu lucru este siguru si acel'a e, ca calvinulu Tisza nu va lua bunurile prelatiloru catolici. Acést'a o va face cu timpul unu ministru-presiedinte si unu guvernulu catolicu.

Nu e de trebuintia a constatá, ca bunurile preotiesci in cátu suntu ele bunuri ale statului si deca óre-candva statulu magiaru s'ar despartí definitivu de biseric'a catolica, biseric'a ar duce cu sine daunare potrivita numai, dar nu si averile.

Asiadara ei nu-i jace in interesu a grabí divorciulu prin aceea, ca va face afrontu progresului.

Deca prelatii voiescu a mai remané in posesiunea averiloru, se nu impede tendintiele statului.

In posesiunea bisericeii (se 'ntielege — in acelei catolice) este 1 milionu 288.612 jugere de pamentu aratoriu adeca, detragendu pamenturile neultivate, — 128 mile patrate si aci nu suntu computate pamenturile fondatiionali in suma de 385.937 jugere. Bunurile bisericesci fara esagerare se pota pune la 2 miliónu de jugere.“ scl. scl.

Din aceste usioru se esplica, ca clerulu catolicu de unde si-imprumuta curagiulu.

Precum am anunciatu in unulu din nrii trecuti, in sinulu bisericeii reformate din dieces'a asianumita *dunaréna*, in urm'a mortii superintendentului *Török Pál* — se facu mari agitari la miscamentulu alegerei de superintendentu. — Votarile in singuraticele comune bisericesci s'au facutu; rezultatulu e urmatoriulu: consiliariulu ministerialu *Szász Károly* a intr'unitu 111, *Filó Lajos* 87, *Baksay Sándor* 45, si fiindca nici unulu n'a intr'unitu majoritate absoluta de voturi, conformu statutului loru organicu, se va face noua votare. — In faci'a acestei votari, *Szász Károly* a dechiaratu, ca densulu nu voiesce a candidá.

Tipiculu septemanei.

In 30 Ianuariu serbamu :

S. S. Trei Ierarchi.

Tóta slujb'a acestei serbatori o cantamu din Mineiu. — Evangeli'a *Utreniei* dela Ioanu, inceperea : 36 „Eu sum usi'a, prin mine de va intrá.“ — *La liturgia Apostolulu*: catra Evrei, „Aducetive aminte de mai marii vostrii.“ *Evangeli'a*: dela Mateiu, inceperea 11. „Voi sunteti lumin'a lumii“ — *Priceasna*: Bucurativa dreptii intru Domnulu.

In 2. Februaru serbamu :

Intimpinarea Dlui nostru Isusu Chr. Tóta slujb'a acésta o punemu si o cantamu din Mineiu.

Duminec'a fiului ratecitu.

In duminec'a acést'a cantamu tóta slujba'a ca in dumineca Vamesiului, cu aceea deschilina numai, ca aici cantamu *Polieleulu* si altu Psalmu. „La riulu Vavilonului“ si *Catavasiile Triodului*. — *La liturgia* dupa esirea cu s. *Evangeliu*: *Troparele* si

condacele ca si in dumineca Vamesiului. Apost.— *Catra Corinteni* — inceperea 135 Tóte mi suntu slobode. *Evangeli'a* — dela *Luc'a*: inceperea 79. „Unu omu avea diece feciori.“ — *Priceastn'a* „*Laudati pre Domnulu.*“

Bibliografia.

A aparutu „*Istori'a literaturii romane*“ de *G. Lazaricú* unu manualu in usulu tenerimei studiöse — de mare folosu. Pretiulu 1 fl.

„*Miculu Abecedariu*“ cu 20 cr.

„ „ 18 tabele de parete
cu 3 fl. 60 cr.

„*Metodulu de procedere*“ (gratis) de *I. Tuducescu*. Le recomandamu tuturoru invetiatoriloru spre intrebuintiare.

Din „*Almanaculu*“ edatu de societatea „*Romani'a Juna*“ se mai afla esemplare de vendiare. Doritorii se pota adressá catra comitetulu societatii, *Vien'a*, VIII. *Langegasse* Nr. 4. Pretiulu unui esemplariu impreuna cu porto 2 fl. 15 cr. v. a. pentru *Romani'a* 5 lei 70 bani.

Diverse.

* **Prelegere publica.** Rdissimulu Domnu protosincelu si prof. *Ioanu Goldisiu* va tiené astadi sér'a la 5 óra o prelegere publica despre „*Famili'a Brancoveanu*“ in localitatea societatii „*Progresulu.*“ Atragemu atenciunea on. publicu asupra acestei prelegeri.

* **Multiamita publica.** Resplat'a faptelor filantropice este recunoscinti'a facia de indeplinitorii acelor'a. Astfelu si comitetulu parochialu subsemnatu cu vina placere si-esprima recunoscinti'a sa, multiamindu si in colónele acestei foi conlocuitoriulu si dlui *Petru Bogdanu* invetiatoriu in locu, care a binevoitu a doná pentru s. bisericu de aici unu antimisu in valóre de 16 fl. v. a. Totodata candu damu espresiune acestei multiamite, imploramu divinitatea ca se-i lungésca firulu vietii, ca precum in trecutu asia si in viitoru se ne póta spriginí cu ajutorulu seu in tóte cauzele nóstre culturale si nationale. Criseioru, 19/31 Ianuariu 1884. Pentru comitetu: *Nicolau Groza* preotu presiedinte.

† **Necrolog.** Ni-a venitu trist'a scire, ca proprietariulu din *Cacarau* (cottulu *Aradului*) si evlaviosulu crestinu *Petru Brassay* dupa lungi suferintie si dupa impartasirea cu sstele taine, Joi la 26 l. c. a repausatu in etate de 54 ani lasandu-si soci'a veduva si doi prunci orfani. Densulu a servitu de modelu alu evlaviei intre cunoscutii sei numerosi. Immormentarea s'a facutu *Vineri* la 27 l. c. cu tóta pomp'a asistandu 7 preoti si publicu numerosu inteligentu si din clas'a plugariloru. — Cuventulu funebralu l'a tienutu par. *Ioanu Garbanu*. — Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata.

* **Himenu.** In duminec'a trecuta (22 Ianuariu st. v.) a condusu la oltariu in *Macea* (cottulu *Aradului*) *Dlu Dimitrie Tudoru*, comerciantu si proprietariu in *Covasentiu*, pre *Dsiór'a Hersil'a Petrilla* pré amabil'a fiica a rev. domnu *Nicolau Petrilla* parochu gr. or. rom. in *Macea*. Dorimu fericire indelungata parechei noue! *Dlu Alessandru Bradeanu* invetiatoriu in *Satulu nou* de *B.* in 3 Febr. st. n. si-au incredintiatu de fiitória consórta pre amabil'a *Dsióra Iuliana Militariu*, fic'a *Dlui* parochu primariu *Pavelu Militariu* din locu. *Tineriloru* le dorimu vietia indelungata si deplina fericire.

* **Sciri personale.** Dlu Dr. *Demetriu Kiss*, un tineru talentatu romanu, in dilele trecute si-deschise cancelari'a advocatiale in Oradea-mare, dupa ce in 25 Ianuariu st. n. a. c. depuse censur'a advocatiale in Budapesta cu succesu laudabilu. I-dorimu succesu si fericire pe carier'a ce a imbratisiatu.

* **Coru bisericescu.** In Curticiu (cottulu Arad) nu de multu au infintiati unu coru bisericescu poporeni de acolo; acestu coru va progresá cu atátu mai vertosu, cá — dupa cum scimu — se va adange la elu si corulu scolariloru si a fetitisoru dela scóla de acolo si astfelu se va formá unu coru frumosu, care va contribuí multu la aradicarea festivitatoru divine.

* **Petrecere.** *Corulu vocalu alu romaniloru din Pecic'a* va arangiá in 5/17 Faurariu a. c. unu concertu impreunatu cu petrecere de saltu. Venitulu curatu e menitu pentru fondulu corului.

* **Delegatiunile sínodeloru eparchiali din Aradu si Caransebesiu,** precum suntemu informati, pe ^{3/15} Februriu suntu convocate se primésca fondurile comune dela epitropi'a de pana acuma si se le predee sub adminis tratiunea consistorioloru concerninte.

* **O prelegere interesanta a tienutu nu de multu in Parisu** Dr. Gellé, in carea a desfasuratu, ca 20—25 % de scolari n'audu bine. Proportiunea a cãstatat'o prin probele mai multoru ani. Invetiatori afla ca acesti baiati ar' fi lenosi si distrasi, pana candu facultatile loru suntu pe deplinu normale si opinionarea nefavoritóre provine de acolo, cá suntu asediati in locuri nepotrivite departe de invetiatori incátu nici prelegerile nu potu se le audia bine. Recomenda ca invetiatorii se cerce fácultatea audiului fiescecarui invetiacele si se ii asiedie ori mai nainte ori mai la urma.

* **Oferte pentru seminarulu diecesanu din Aradu** din *Sieitinu* 403 fl. 50 cr. la cari a contribuitu: preotulu Teodoru Popoviciu 70 fl., Demetriu Marcoviciu preotu 50 fl. Dlu Becker Iános 50 fl. Alexandr'a Popoviciu 30 fl. Pavelu Mercea 25 fl. Melentie Botto, Georgiu Romanu, Persida Romanu si Urosiu Achimasiu câte cu 20 fl. Dimitrie Draganu jude com. 50 fl. Emanuelu Kaufmanu, Ladislau Marcoviciu si Stefanu Draganu cu câte 10 fl. Iuanu Tormai not. Ioanu Siclovanu Archadie Draganu si Oniti'a Oncu ved. Popoviciu cu câte 5 fl. N. Ede Georgiu Ardeleanu, Teodoru Russu, Dimitrie Cost'a si Siladi Mitru cu câte 2 fl. Georgiu Achimasiu, Nicolau Ars'a, Dimitrie Pop'a si Ioanu Palucz cu câte 1 fl. ér ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Din *Vale-Neagra* 23 fl. — la cari a contribuitu: St'a biserica 5 fl. Simeonu Butiri preotu 7 fl. 80 cr. Simeonu Sturzu, Vasiliu Groze, Petru Negrutu cu câte 1 fl. Michailu Butu, Onucu Groze, Gavrilu Boticiu, Ioanu Groze (a marti) Costanu Groze (a petri) Costanu Groze (a craeiunu) Ioanu Borz, Nicolau Cicortu, Ilie Iarcalau, Mihailu Groze toti cu câte 50 cr. Gavrilu Sturz, Teodoru Boticiu, Ilie Sturzu, Nicóra Farcalan si Ilie Groze toti cu câte 40 cr. Ursu Cicortu 20 cr. Din *Paiusieni* 10 fl. la cari a contribuitu; St'a biserica 5 fl. Teodoru Rada preotu 5 fl. din *Banesci* 19 fl. 30 cr. la cari a contribuitu: Maximu Popoviciu preotu 5 fl. Ioanu Banits. I. lapadatu 2 fl. Militonu Baniciu, Ioanu Baniciu si Ioanu Tosca cu câte 1 fl. Petru Toleiu din *Cristesci* 1 fl. 50 cr. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. St'a biserica din *Belotin-*

tiu 15 fl. din *Bruznicu* 24 fl. 10 cr. la cari a contribuitu; St'a biserica 20 fl. Zamfiru Zsueu si Porfiriu Gruu cu câte 5) cr. Antonie Monnel 30 cr. Vasiliu Gruu, Lazaru Andrei, Gerasie Cliciovanu, Trifu Gruu cu câte 20 cr. Iranu Iovescu preotu si Atanasiu Fanasia cu câte 1 fl. — din *Monioreu* 56 fl. 30 cr. la cari a contribuitu; St'a biserica 20 fl. Ioanu Crisianu preotu 10 fl. Ioachimu Pantea 5 fl. Adolf Margold of. dominalu 3 fl. Dómn'a Betti Margold, Daniel Gergely regalist si Mihaiu Sucea cu câte 2 fl. Petru Cujedanu, Gligoru Lucea si Simeonu Albu cu câte 1 fl. Dsiórele Margold 1 fl. Necoloe Károly, Teodosiu Tonti'a, Ioanu Ursoiu, Ilariu Pantea si Ioanu Pantea (alui Gligoru) cu câte 50 cr. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. — Din *Topolovetiu* 25 fl. 20 cr. la cari a contribuitu: St'a biserica 5 fl. Nicolau Martinoviciu 8 fl. 50 cr. Ilie Sima epitropu 1 fl. 60 cr. Nicolau Dumitru si B. Stenger cu câte 1 fl. Nicolau Sim'a, Dimitrie Neteu si Dionisiu Sim'a cu câte 80 cr. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi; din *Cacarau* 39 fl. 70 cr. la cari a contribuitu: Ioanu Gurbanu preotu, Petru Brasay si Kindlein Iános cu câte 10 fl. Opra Teodoru preotu gr. cath. 3 fl. Teodoru Oprea inv. 2 fl. Onu Oprea epitropu 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. — Prin preotulu Filipu Leuca s'a colectatu 161 fl. 89 cr. la cari a contribuitu: Ioanu Vusdea, Laurentiu Jug'a ambii preoti si Andrea Puticiu cu câte 10 fl. Nicolau Costin'a inv. Ioanu Crainicu preotu, Georgiu Bota inv. si Arsenie Leuca cu câte 5 fl. Georgiu Tomsia inv. 3 fl. Filipu Leuca preotu, Mihaiu Jugu, Todor Jug'a si Mihaiu Codreanu cu câte 2 fl. Petru Mageru 4 fl. Szabó Géza, Iosa Tamasiu, Nicolau Trifu, Ioanu Mageru, Petru Leuca, Iosa Rotiu, Petru Selegeanu, Nicolae Tamasiu, Stefanu Gavra, Arsenie Mageru, Pascu Cornea, Ilie Coiu, Spiridonu Leuca, Ioanu Gilea, Toma Nicóra si Solomonu Jug'a cu câte 1 fl. St'a biserica din *Tiulesci* 30 fl. Comun'a bisericesca *Valea-mare* 20 fl. si comuna bisericesca *Boldovini* 20 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. *Ignatiu Papp*, secret. consist.

(Va urma.)

Ignatiu Papp, secret. consist.

POSTA REDACTIUNEI.

Anonimului din Ianov'a. Adresázate la forulu competente si negresitu vei afá lécuire.

CONCURSE.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scóla I-a confesionala gr. or. din comun'a *Giula-Varsianu*, protopresbiteratulu Chisineului, cottulu Aradu, se escrie concursu cu terminu pana la **19 Fauru 1884** in care di se va tiene si alegerea.

Emolumintele suntu: 1) In bani gata 230 fl. v. a. 2) 8° orgii de lemne diu care se va incaldí si scóla 3) Pentru participare la conferintie invetiatoresci 7 fl. 50 cr. 4) Dela inmorméntari unde va fi poffitu 50 cr. pana la 1 fl. 5) Cuartiru si gradina de legumi, afara de aceste mai are ase bucurá de 17 jugere de pamentu aratoriu si competinti'a de pasiune.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu se recere se fie preparandi absoluti, cu esamenu de calificatiune de limb'a romana precum si din limb'a magiara si recursele adresate Comitetalu parochialu au ale

subscrerne Inspectorului cercualu de scóle alu Chisineului in Kétegyháza.

Aspirantii la acestu postu de invetiatoriu in decursulu timpului premergatoriu alegerii au sè se presinte in vre-o Dumineca ori serbatóre la s. biserică din respectiva comuna, spre a-si arata desteritatea in cantari si tipicu.

Giula-Varsianu, 4/12 1883.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, m. p. insp. scol.

Se escrie concursu pentru urmatórele posturi din protopresbiterulu Belintului :

I. In comun'a *Susianovetiu*, postu de invetiatoriu la reinfintiatá scóla gr. or. confesionala, cu salariu anuala de 200 fl. si 9 jugere fenétia in valóre de 100 fl. pentru conferintie 10 fl. câte 40 cr. dela inorméntari, unde va fi poftitu; 32 metri de lemne din cari se incaldiesce si scóla; in fine locuintia libera cu gradina

Alegerea va fi in *19 Fauru st. v. a. c.*

II. In comun'a *Hasiasiu* :

1), postulu de parochu clas'a III. cu urmatórele emoluminte: 30 jugere pamentu, anume: 20 de arature, 6 de fenatia, si 4 de tersiu; stol'a in datinata si câte un'a mesura de cucuruza in bómbe dela 100 case, in fine intravilanu cu casa parochiala.

2), postulu de invetiatoriu, cu salariu anulu de 100 fl. si 10 meti de grâu, 10 de cucuruza in bómbe; 16 fl. pentru conferintia, si 6 fl. pausialu scripturisticu, 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scóla, 3 jugere de pamentu, si locuintia libera cu gradina.

Terminulu de alegere pentru ambele posturi din Hasiasiu este *diu'a de 26 Fauru st. v. a. c.*

Recursele ajustate conformu prescrielor statutulu organicu — éra cele pentru posturile invetiatoresci si amesuratu § lui 6 alu art. XVIII, 1879 — sè se adreseze concernitelui comitetu parochialu gr. or. si tramite subscrisului protopresbiteru si insp. tractualu de scóle *Georgiu Creciunescu* in *Belincz.* p. u. *Kiszetó*; avend recurrentii a se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biseric'a din loca, spre a-si arata desteritatea in cantari respective cuventári si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu concernintele: **G. Creciunescu**, m. p. prot. si insp. tract. de scóle.

Conformu ordinatiunei Ven. Consistoriu din 15 Decemvre 4883 Nr. 1514 B. se deschide concursu pentru vacant'a parochia din comun'a *Veresmortu*, care apartiene la parochiele de cias'a trei'a aflatória in protopresbiteratulu Lipovei, comitatulu Caratiu-Severinu, prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe *diu'a de 19 Februariu a. c. st. v.*

Emolumintele sunt: 1) Unu jugeru gradina intravilanu, 30 de jugere pamentu estravilanu, parte fenatie. 2) Biru parochialu dela 60 de case 60 de mesuri cucuruza in bómbe. 3) Stolele usuate.

Recurentii la acést'a parochia, voru avea recoursele loru a le instruí conformu sensului din statutulu organicu adresandu-le comitetulu parochialu se le substérna parintelui protopresbiteru tractualu *Ioanu Tieranu* in Lipova, afara de acést'a voru avea a-se presentá in vr'o di de serbatóre la sant'a biserică,

spre a se face cunoscutu poporului, si spre a-si arata desteritatea sa in cantu si oratoria.

Veresmortu, la 23 Ianuariu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Tieranu**, m. p. Protopopu

Conformu ordinatiunei Ven. Consistoriu din dieces'a Caransebesului dto 22 Decemvre anulu 1883 Nr. 627 sc. prin acést'a se escrie concursu pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scóla confesionala gr. or. rom. din comun'a *Capetu*, aflatóre in protopresbiteratulu Jebelului, comitatulu Timisiului, cu terminu paua in *25 Martie (6 Aprilu) a. c.* in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: a) in bani gata 110 fl. v. a. b) 27 $\frac{1}{2}$ meti de bucate, jumătate grâu jumătate cucuruza, in pretiu de 89 fl. 50 cr. c) 16 metri lemne pentru invetiatoriu in pretiu de 30 fl. 40 cr. d) dóa jugere livada in pretiu de 30 fl. e) dóa gradini, un'a intravilana si alta estravilana, in pretiu de 12 fl. f) pentru scripturistica 5 fl. 10 cr. g) pentru participare la conferietie invetiatoresci 8 fl. h) dela fiecare mormentare unde va fi poftitu 40 cr. ér unde nu 20 cr. — cari tóte la olalta computate facu unu venitu de 15 fl. i) afara de aceste tóte pana aici insirate cari facu 300 fl. v. a. invetiatoriulu mai are si cuartiru liberu in edificiulu scólei.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trimite recoursele sale bine instruate conformu stat. org. bis. si regulamentulu pentru invetiatori, parintelui protopresbiteru *Alesandru Ioanovicu* in Jebelu pana la indicatulu terminu.

Capetu, in 8/20 Ianuariu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Protopresbiterulu tractualu.

Se escrie pe statiunea invetiatorésca rom. conf. de scóla vechia din *Seleusiu. Cighirelu*, cu terminu de alegere pe *12/24 Februariu 1884.*

Emolumintele sunt:

1. In bani 250 fl v. adeca doua sute cincidieci fl. v. a.
2. Unu patrariu pamentu sessionalu; trei lantie aratoriu, ér unulu fénatiu.
3. Cuartiru cu gradina si un'a canepisce.
4. Pe langa carausia, diurna din cassad'a stei bisericii la tote conferintiele si intruirile invetiatoresci.
5. Dela inormomentari mari 60 cr., ér cu liturgia unu florenu, la inormomentari mici 40 cr. celoru miseri gratuita.
6. Pentru incalditulu scólei si invetiatoriului 80 (optu) orgii de lemne.

Dela recurrentii se recere:

a) Se fia preparandu absolutu cu testimoniu de cualificatiune din tóte studiile, precum si din limb'a magiara.

b) Sè se pricépa la note pentru de a continuá conducerea corului esistente.

c). De la acei individi cari au fostu deja in functiune se recere atestatu de moralitate de la off. parochialu vidimatu de inspectorulu cercualu.

Datu in *Seleusi-Cighirelu*, la 15 Ian. 1884 st. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia** m. p. insp. scol.